

Iemesa ena leta

Leta ana alamani weaqina

Iemesa tauna Ieisu taina, ta totafwalolo Ielusalema 'inaya edi tovanugweta 'ena'ina. Tauna leta ba'e 'wayavia Ieisu ana tovetumaqanayavo qabudi di'we taha taha 'idia itoatoa weaqidi. Nuanuana nave'itedi 'eguma Ieisu weaqina toa vitana nage 'ebesitonova ilobelobedi ina qaiawa, mana ba'e vita diavona 'idiega edi vetumaqana navewaiwai. Ta ge vetumaqana namo weaqina dave'itedi, ta 'esi edi ilivu wese navetunutunuqa, 'inega Iemesa vonedi Yaubada ena vona ge ina noqoliamo, ta 'esi vona diavona wese ina viaqidi. 'Inega lukwalukwadi ina iuledi ta ge vekaikaiwabu nuadi na'ewei, mana nawale tovekaikaiwabu edi kaikaiwabu nahawala, ta edi ilivu luveifana weaqina Yaubada naluvematasabudi. Ta wese tovetumaqana~dina ve'itedi ilivu aqiaqidi adi viaqia weaqidi, be wese vetumaqana weaqina vona sesebaiega ve'itedi.

Leta gamona

1:1 Lukaiwa
1:2-8 Vetumaqana ta alamani qiduana
1:9-11 Lukwalukwadi be tovekaikaiwabu
1:12-18 Sitonova weaqina
1:19-27 Noqola ta viaqa
2:1-13 Vona waiwaina ve'idi'idi weaqina
2:14-26 Vetumaqana be viaqa
3:1-18 Tovetumaqana ta meana
4:1-5:20 Tovetumaqana edi ilivu

1 ^{1a} Ya'a Iemesa Yaubada ta wese eda Kaiwabu Ieisu Keliso edi tofewa kavovo. Ba'e emi leta ya'wayavia waiwai omi'a gade tuwelo 'imia ni'a ovewagawaga di'we 'aidega 'aidega 'idia. Kaiwa qiduana 'imia.

Sitonova be alamani ta wese vetumaqana

^{2b} Egwavo, ona qaiawa tuta~nana sitonova vitadi olobelobedi, ^{3c} mana ni'a oalamanian 'eguma emi vetumaqana ona kafi'i'ihia sitonova~nana

^a 1:1 Md 13:55; Gal 1:19; Via 15:13; 1Fit 1:1 ^b 1:2 Lom 5:3-5 ^c 1:3 1Fit 1:7

'inaya, e 'inega wese bibitaqo ilivuna ana fata nave'ena'i 'imia ta emi vetumaqana nagivewaiwaiea. ⁴'Inega emi bibitaqo wese tuta maimai 'inaya na'eno'eno, mana ilivu~nana 'inega emi vetumaqana navefalafala. Ta ba'e 'inega ge taha wese 'ebedawalili 'imiega na'ifoqe.

⁵d Ta 'eguma taha toga 'imiega alamani qidwana ge da'eno'eno 'inaya Yaubada ena nuanua adi viaqa weaqina, e 'inega navenoqi 'inaya ta alamani~nana naneia, mana Yaubada qaiqaiawa tuta~nana kavevenoqi 'inaya, ta eu venoqi weaqidi ge wese navegagala. ⁶Ta tomeqabu ivevenoqi Yaubada 'inaya ge ina venuana magilafu venoqi~nana ana ve'ia weaqina, ta 'esi ina vetumaqana waiwai be Yaubada 'inega ve'ia ina lobe, mana tomeqabu ivenuana magilafu taudi kavona nufula malavetaya yaqina 'alu'alua dadanedi. ⁷Mana 'eguma taha toga navenuana magilafu eda Kaiwabu ena nei ana fata weaqina, e 'inega tomtau~nana ge taha wese yani weaqina naba'eba'e be vonigo Kaiwabu 'inega nalobei. ⁸Vonahaqiaqi, ba'e tovenuana magilafudina edi viaqayavo qabuna 'idia inidonidoa, mana ge adi fata be edi vetumaqana ina a'u aqiaqiei Yaubada 'inaya, e 'inega inuanua nage ina venoqi 'inaya nage gebu.

Tovekaikaiwabu be lukwalukwadi

⁹'Eguma tovetumaqana taha ana wawa goyona, ta tua luaqiaqiea be naqaiawa, mana Yaubada ni'a givaneqea. ¹⁰e Ta wese 'ekalesia gamonaya taha tovekaikaiwabu luaqiaqiea be naqaiawa, mana Yaubada tovekaikaiwabu~nana ni'a a'uwebuiea ena kaikaiwabu 'idiega. Vonahaqiaqi, tovekaikaiwabu nawale ina awala kavona libi ididi, ¹¹mana ni'a kahalamanina tuta~nana baba'au nayayaqa navane 'inega ena 'weava waiwainega libi ididi ina mwatuqu ta ina avuta, ta wese adi vaiqavu ana 'ita aqiaqina nahawala. Ta wese 'idewana tovekaikaiwabu, mana ivetafe'wa waiwai edi kulufa kaikaiwabudi adi 'ewa weaqina, ta viaqa~nana gamonaya ina 'aliga, e 'inega edi vetafe'wa kavona yani kavokavovo.

Sitonova weaqina

¹²Tomeqabu sitonova qabudi ilobelobedi ta ibibitaqodi e ina qaiawa, mana adi ve'ia nawale Yaubada 'inega yawai vataya ina lobe. Ba'e Yaubada ena vona fofofola taudi ana toveyoluba weaqidi. ¹³Ta tutana sitonova 'aidega 'aidega olobelobedi 'inega ge ona vonaya, "Ba'e sitonova~nana Yaubada 'inega mai." Vonahaqiaqi, ge 'idewani ona vona 'aiqa, mana Yaubada ge taha tuta sitonova dalobe luveifana ana viaqa weaqina. Ta wese 'idewani Yaubada ge taha tuta tomtau dasitonovidi luveifana ana viaqa 'inaya. ¹⁴Ta 'esi tuta~nana sitonova na'ifoqe 'idaya

^d 1:5 Vos 2:3-6 ^e 1:10 Ais 40:6-7

ilivu luveifana ana viaqa weaqina, 'inega tauda eda nuanua govaqa 'inega 'ifo'ifoqe, ta ba'e nuanua~nana lihilihida. ¹⁵Ta ba'e nuanua~nana veve'ena'i e 'inega luveifa~nana kaviaviaqia, ta luveifa~nana vuaqina 'aliga. ¹⁶Inega egwavo, ona 'itamaki aqiaqiemi be yaqisa ge taumiega ona u'avemi.

¹⁷Ta ona nuave'avinia, nei kavovo qabudi ta wese veyoluba aqiaqi otaqidi qabudi mahalega imaimai Yaubada 'inega, tauna mahala ana simatala qabudi adi To'iva'ava'ata. Ta Yaubada ge taha tuta davedumaduma be vaina tuta dasimatala be vaina tuta davelovanea, ta 'esi ana 'ita 'aidegana 'eno'eno vatayana. ^{18f}'Inega tauna ena nuenuega toa vauvauna be aqiaqina neida tuta~nana Iesu Valena ana vonahaqiaqi kave'ale kavetumaqanea. Ta ba'e 'inega ena 'iva'ava'ata qabudi 'idiega venua'ivineda natunavo aqiaqi otaqida, ta 'abiboda kuyavata qabudi.

Vona ana noqola be ana viaqa

¹⁹Egwavo, vona ana noqola yani aqiaqi otaqina, ta 'abiboda veqae. 'Inega ge ona maduveqae, ta 'esi luaqiaqiemi be tomotau edi vona ona vineneqa aqiaqiedi, ta 'abiboda ona veqae. Ta wese ge lukwayavonega diami navilei, ^{20g}mana tomotau adi diavilavila ge dave'ebeiula 'idia edi 'abiboda Yaubada ena nuanua ana viaqa weaqina. ^{21h}'Inega emi ilivu be emi nuanua bwavubwavudi ona nogedi, ta 'esi emi ilivu nuvana 'inega Yaubada ena vona lova giwalimia 'wadia ona 'awahaqiaqiea, mana ba'e vona~nana ana fata na'etoyavuimi.

²²ⁱTa vona~nana ge ona noqoliamo, mana 'eguma ona noqolia ta ge ona 'abibodei be ona viaqi, e 'inega kavona taumiega ou'au'avemi. ²³Vonahaqiaqi, 'eguma taha toga vona~nana nanoqolia ta ge naviaqidi, 'inega tauna kavona taha 'oloto gelasi 'inaya 'iawana 'ite'itea. ²⁴Itea gumwala 'abo tauya, ta tuta kukusana 'inaya 'iawana ana 'ita ni'a nuafania. ^{25j}Yaubada ena luvine aqiaqi otaqinega eda luveifana qabudi 'ewa yavuledi, ta tomeqabu luvine~nana i'ita aqiaqiea ta ge ida nuafania ta 'esi iviaviaqia, e ba'e tomotau diavona me edi qaiawa ina toatoa, mana nawale Yaubada navona veyolubedi vona~nana ana 'abiboda weaqina.

^{26k}Ta 'eguma taha toga navona be tauna totafwalolo aqiaqi, ta ge ana fata meana naluvinei, e 'inega tomotau~nana taunega u'au'avea, ta ena tafwalolo yani kavokavovo, mana ena tafwalolo 'inega ge ana fata 'etoyavua nalobei. ²⁷Ta 'esi 'eguma totafwalolo taha me ena vetumaqana aqiaqi, 'inega tauna luaqiaqiea be gogama fovafovadi be wese vivine wadawada'edi adi vitayavo 'idiega naiuledi. Ta wese ana fata taunega na'etobodea bwa'obwa'o ana ilivu luveifadi 'idiega, e 'inega

^f 1:18 Ion 1:13 ^g 1:20 Tolug 7:9 ^h 1:21 Kol 3:8; 1Fit 2:1 ⁱ 1:22 Md 7:26; Lom 2:13

^j 1:25 Lom 8:2; Iem 2:12 ^k 1:26 Same 141:3

ilivu diavona ge adi fata be ina vaukamana 'inaya. Vonahaqiaqi, ba'e vetumaqana~nana vuaqina weaqina Yaubada Tamada 'awahaqiaqiea ta qaiqaiawa.

Tomotau qabudi kana veilivu aqiaqiedi nuanua 'aideganega

2 ¹ Egwavo, 'eguma omi'a eda Kaiwabu Ieisu Keliso aqiaqi otaqina ana tovetumaqanayavo, 'inega ge wese vaina tomotau ona veilivu veifedi, ta vaina ona veilivu aqiaqiedi. ² Ebevetalatutula ba'e ona noqolia: Tomotau magilafudi ilugulugu emi vanue tafwalolo 'inaya, ta taha 'idiega tovekaikaiwabu ana bagi viaviaqina goula 'inega ta ana kaleko adi 'ita aqiaqina, ta vemagilafuna tauna lukwalukwana ta ana kaleko bwavubwavudi. ³ Inega 'eguma tauna ana kaleko adi 'ita aqiaqina ona 'amayabea ta ona voneaya, "Kaiwabu, o'a 'ebetoe aqiaqina 'inaya una toabui." Ta lukwalukwana nawale ona voneaya, "O'a omo'e 'inaya una tovolonage sitaya una toabui." ⁴ Vonahaqiaqi, 'eguma tomotau ge nuanua 'aideganega be ilivu 'aideganega ona veilivu 'idia, e 'inega omi'a yani luveifana oviaviaqia, waista?

⁵ Egwavo, egu vona ba'e ona noqolia. Yaubada tomotau lukwalukwadi bwa'obwa'oya venua'ivinedi, be edi vetumaqana waiwaina 'inega nawale na'ebe'ewedi ina lugu ena 'Ebeluvine 'inaya, mana Yaubada 'Ebeluvine~nana vona fofofolayea ana toveyolubayavo weaqidi. ⁶ Omi'a tuta qabuna tomotau lukwalukwadi o'awa'awa webuiedi. Ta ona nuave'avinia, tomeqabu vita ineineimi, lukwalukwadi nage tovekaikaiwabu? Vonahaqiaqi, taudi tovekaikaiwabu vita taha taha ineineimi, ta wese dibu'i'imega itautauyemi toluvine matadia sabi vekotumi. ⁷ Omi'a Ieisu Keliso ena tomotauyavo, ta tovekaikaiwabu Ieisu ana wawa aqiaqina i'awa'awa luveifea.

⁸ Yaubada nuanuana taha luvine Buki Nugwenugweina 'inega kana 'abibodea vonaya, "Emwavo una veyolubedi 'edewana tau'u uveveyolubeu." Mana ba'e luvine~nana luvine qabudi veqidua va'inedi. ⁹ Ta 'eguma vaina tomotau oveilivu aqiaqiedi ta vaina gebu, 'inega luvine~nana ni'a oqeunia ta Yaubada matanaya luveifana oviaqia. ¹⁰ Ta 'eguma taha toga luvine qabuna kafi'i'ihidi, ta 'aideganamo naqeunia, e 'inega kavona wese luvine qabudi ni'a qeunidi. ¹¹ Mana Yaubada~nana vonaya, "Ge ona luabu!" Ta tauna wese vonaya, "Ge ona luve'aliga!" Ta 'eguma ona luabu ta ge ona luve'aliga, e bena'e 'inega ena luvine qabudi ni'a oqeunidi.

¹² Ita'a qabuda Yaubada ena 'aubena vetala'ai 'inaya navenuanuayeda eda vona be wese eda viaqa qabuna 'idiega. Ta tomeqabu Yaubada ena

¹ 2:1 Via 10:34; Iem 2:9 ^m 2:5 1Kol 1:26-28 ⁿ 2:8 Md 19:19; Gal 5:14 ^o 2:9 Luve 1:17

^p 2:10 Luvi 19:37; Naba 20:7-12,24; Md 5:19 ^q 2:11 'Ifo 20:13-14; Lom 13:9

^r 2:12 Gal 6:2; Iem 1:25; 1Fit 2:16

luvine ibwegea taudi luvematasabu ina lobe, ta tomeqabu ena luvine i'abibodea taudi na'etoyavuidi, mana eda vonayavo be eda viaqayavo i'diega toa yavuyavuina kana lobe. 'Inega emi vona be emi viaqa qabudi weaqidi ona nuanua aqiaqi, mana nawale 'aubena~nana 'inaya Yaubada ena luvine ana to'abibodayavo ena veyolubega navona yavuidi. ¹³ Mana 'eguma taha toga tomtau ge nanuakolokoloyedi 'inega Yaubada wese 'idewana 'oloto~nana ge nanuakolokoloyei vetala'ai ana 'aubena 'inaya. Ta 'esi 'eguma taha toga tomtau nuakolokoloyedi e 'inega Yaubada tomtau~nana wese nanuakolokoloyea 'aubena~nana 'inaya.

Vetumaqana viaqa maega

¹⁴ Egwavo, tola'ai ana aqiaqi 'eguma taha toga navonaya, "Ya'a me egu vetumaqana", ta ena vetumaqana 'inega ge taha vuaqa aqiaqina da'ifoqe? Vonahaqiaqi, ba'e vetumaqana~nana 'inega ge ana fata 'etoyavua nalobei. ¹⁵ Ebevetalatutula ba'e ona 'itea: Ma'oda 'eguma taimiavo nage novumiavo emi 'ekalesia gamonega taudi ge adi kalekomo ta wese ge adi 'abwagamo, ¹⁶ ta ona vonedia, "Yaubada ena nuadaumwala 'imia, ta ona 'ai aqiaqi ta ona vekaleko." Ta 'eguma ge kana iuledi ba'e yani diavona 'idiega, e 'inega eda vona~nana tola'ai ana aqiaqi? ¹⁷ Ta wese 'idewana vetumaqana weaqina, mana 'eguma vetumaqana namo ta ge ana viaqamo, 'inega vetumaqana~nana kavona 'ali'aligina.

¹⁸ Nage taha toga 'imiega ena nuanua dumadumana ta navonaya, "Taha toga me ena vetumaqana, ta wese taha toga viaqa aqiaqina ana toviaqa." E 'inega ena voneaya, "Eguma taha tomtau ena vetumaqana 'inega gebu viaqa aqiaqina da'ifo'ifoqe, 'inega ya'a ma'oda ena vetumaqana ena alamani 'aipei?" Ta ya'a egu vetumaqana yaveve'ita 'ifoqeyea egu viaqa aqiaqidi 'inega. ¹⁹ O'a uvetumaqana uvonaya, "Yaubada 'aidega otaqina toatoa!" E bena'e vonahaqiaqi, ta ge una nuafania niboana luveifadi taudi wese 'idewana edi vetumaqana, ta me edi mwaniniva itatatava matanaya. ²⁰ O'a kwavakwavau! Yavona aqiaqieu, ana 'ita nawale nuau ge da'eqa'uya, mana 'eguma uvetumaqana namo ta viaqa aqiaqina ge una viaviaqidi, 'inega eu vetumaqana yani kavokavovo.

²¹ Ebevetalatutula ba'e ona noqolia: Tubuda Ebelamo ena viaqa tunutunuqina Yaubada 'itea 'inega 'awahaqiaqiea, mana natuna Aisake awafelea vonigo dagubayea Yaubada 'inaya. ²² Ba'e 'inega una alamania Ebelamo ena vetumaqana be ena viaqa ive'aidega, ta ena viaqa aqiaqina 'inega ena vetumaqana ve'ifoqeyea. ²³ Inega Buki Nugwenugweina ena simana ana aqiaqi 'ifoqe vonaya, "Ebelamo Yaubada vetumaqanea, ta

^{*} 2:13 Md 5:7; 18:32-35 [†] 2:15 1Ion 3:17 ^u 2:18 Gal 5:6 ^v 2:21 Nug 22:9-12

^w 2:22 Ibe 11:17-18 ^x 2:23 Nug 15:6; 2Yani 20:7; Ais 41:8

ena vetumaqana 'inega Yaubada 'awatunutunuqea." Ta wese 'awaiaanea, 24'inega kana alamani aqiaqiea Yaubada tomotau na'awahaqiaqieda eda viaqa aqiaqidi 'idiega ta ge eda vetumaqana namo 'inega.

25^y 'Ebevetalatutula taha wese kana 'itea: 'Abaga Ieliko 'inaya lova taha vavine tokodada ana wawa Leabi toatoa. Vavine~nana Iosua ena tolufonufonu magilafudi iuledi ta ena vanuea a'ukwaivedi fole ida veilaqe, ta 'abiboda vetunedi i'evivi mali 'edega. Ta ba'e viaqa~nana 'inega Yaubada vavine~nana 'awahaqiaqiea.

26 Ta wese kana nuaia 'wafida weaqina, mana 'eguma niboanida gebu 'inaya datoatoa e 'inega 'wafi~nana kavona 'ali'aligina. Ta wese 'idewana eda vetumaqana weaqina, mana 'eguma vetumaqana 'inega viaqa aqiaqina ge na'ifoqe e 'inega kavona vetumaqana~nana 'ali'aligina.

Meada kana 'itamakidi

3 1Egwavo, 'evisa~mimo ona vetove'ita Yaubada ena vona weaqina 'ekalesia gamonaya, mana ve'ita veyoveyoea taha qiduana. Ni'a kalamania nawale vetala'ai ana 'aubena 'inaya Yaubada tomotau qabuda naluvineda eda vona be eda viaqa 'idiega. Ta Yaubada tove'ita qabudi edi fewa 'inaya vevekova aqiaqiedi, ta ve'ita~nana 'inega ena nuanua tunutunuqina 'inega naluvinedi. 2 Vonahaqiaqi, qabuda luveifana kaviaviaqia, ta 'eguma taha toga meanega ge taha vona luveifana da'ifo'ifoqe, e 'inega tauna 'oloto tunutunuqina ta ana fata 'wafina qabuna naluvinea.

3'Ebevetalatutula taha kana 'itea yubai osi weaqidi, mana osi adi 'ebegivetunuqa ana kainumu ma wayona 'awadia kana a'uya. Ta vonahaqiaqi, kainumu~nana yani goyona, ta yubai~nana qiduana, ta tua ana fata kainumu~nana 'inega kana sivetunuqi to'edia natauya.

4 Taha wese 'ebevetalatutula kana nuaia: Waga yani qiduana ta ana fwaloa yani goyosikwana. Ta ma'inaya tofwaloa nuanuana natauya, e fwaloa~nana 'inega nagivetunuqi natauya. Ta wese 'eguma yaqina nage nufula qiduana navunuvunuqa ana fata fwaloa~nana 'inega nagivetunuqi natauya. 5 Idewana wese meada yani goyona du'uda qabudi 'idiega, ta ana fata tomotau nagiveluveifa otaqidi ena vonavane 'inega.

Ta wese 'idewani 'aiwe saesaelina meana goyona 'inega kiweli kana tuinia, ta ana fata kiweli qiduana na'ala 'ovoia. 6^z Meada kavona 'aiwe saesaelina goyona, ta ena luveifana ana waiwai 'inega ana fata eda toa qabuna nagiveluveifea. Meada~nana ena ilivu luveifana veveukamea du'uda qabuna 'idia. E 'inega ena 'ebeve'ale kavona 'aiwe saesaelina goyona 'abaga 'ala'alata vatayana 'inega 'ifo'ifoqe.

7 Ita'a tomotau ada fata vaina yubai kana 'ivegumegumeidi taudi 'idewana bawe waqiwaqi be, manu be, yubai kawakawalidi, ta wese mwade'wa ana

^y 2:25 Ios 2:1-21; Ibe 11:31 ^z 3:6 Md 12:36-37; 15:11,18-19

yubaiavo kana 'ewedi kana 'itamakidi 'inega kana luvinedi. ^{8a} Ta meada ge taha toga ana fata na'ivegumegumei be naluvinei, mana tuva badabadana meada ni'a luveagatuna'ia, 'inega ana 'ivegumegumeta vitana. ⁹ Vonahaqiaqi, vaina tuta meadana 'inega Tamada eda Kaiwabu kahawahawatuboya, ta wese vaina tuta meadana 'inega tomotau Yaubada 'iva'ava'aidi tauna ana 'ita 'idewani kavonavona ve'alatedi. ¹⁰ Inega o'itei, meada 'aidega~nana 'inega awatubo be wese vona ve'alata i'ifo'ifoqe. Egwavo, ba'e ilivu~nana ana 'ita ge wese aqiaqina. ¹¹ Ta kana nuaia salufa weaqina, mana salufa 'awana 'aidegana 'inega ge wese ana fata go'ila aqiaqina be go'ila badabadana 'aideganega ina 'ifoqe. ¹² Egwavo, wese 'idewani 'aiwe vuaqidi, mana 'ala'ai 'inega ge ana fata mwakikoi vuaqina na'ifoqe, ta wese 'idewani naqo'ai ge ana fata 'ala'ai vuaqina 'inega na'ifoqe. Ta wese 'idewani ge ada fata be go'ila aqiaqina kana goinia salufa volavolana 'inega.

Alamani Yaubada 'inega

¹³ Togama toalamani aqiaqi otaqina omi'a nuanimiega? Yavona aqiaqiemi, 'eguma taha toga 'imiega taunega navonaya, "Ya'a me egu alamani aqiaqi ta Yaubada ena nuanua yahalamani aqiaqiedi." E 'inega tauna ena ilivu nuvana 'inega ena vona ta wese ena viaqa qabudi 'idiega nave'ebe'ita aqiaqi tomotau qabudi 'idia ena alamani weaqina. Ta 'eguma ba'e 'edewani naviaqia, e 'inega tomotau~nana toalamani aqiaqi otaqina! ¹⁴ Ta 'esi 'eguma taha toga ve'ifi'ifi giwalinaya 'eno'eno ta wese taunega ana wawa ena veqidua weaqina nuanua, e 'inega tomotau~nana taunega veve'ita 'ifoqeyea ena vonavane ena alamani qiduana weaqina ge vonahaqiaqi, ta 'esi tauna tou'ava. ¹⁵ Vonahaqiaqi, ba'e ilivu diavona ge ida ve'aidega Yaubada ena alamani qiduana maega, ta 'esi i'ifo'ifoqe totoa bwa'obwa'o edi ilivu 'inega ta wese Seitani ena nuanua 'inega. ¹⁶ Mana 'eguma ve'ifi'ifi be nuavane ilivu diavona kana viaqidi nawale wese vevoalana na'ifoqe ta ilivu luveifadi taha taha wese kana viaqidi.

¹⁷ Ta 'eguma taha toga ena alamani mahalega mai 'inega Yaubada ena venuaha'u 'inega ilivu aqiaqidi ta vunavunaqidi viaviaqia. Ba'e alamani~nana 'inega ge wese vevoalana na'ifoqe, ta 'esi alamani~nana 'inega kana veaqiaqi ta nuadaumwala be nuawebui 'inega edavo maega kana veiaiana aqiaqi. Ta wese ba'e alamani~nana vuaqina 'inega edavo kana nuakolokoloyedi be maega kana veiuiula, ta wese edavo edi nuanua kana 'amayabea. Ta wese 'eguma taha toga toalamani aqiaqi 'inega ge taha u'ava 'inaya da'eno'eno, ta 'esi tauna tomotau qabudi ilivu 'aideganega veveilivu aqiaqiedi. ^{18b} 'Eguma toadaumwala vewanina kana 'wadia 'ekalesia 'inaya e 'abibodanaya ilivu aqiaqidi be tunutunuqidi kana bolimania to'ekalesia 'idiega.

^a 3:8 Lom 3:13 ^b 3:18 Md 5:9; Ibe 12:11

Kana tauya Yaubada di'wenaya

4 ^{1c} Ma'oda 'inega ve'ae'aetoga be vedavi 'ifo'ifoqe nuanimia? Ana 'ita 'wafimi edi nuanua luveifana weaqina ge ami fata be taumiega ona 'abiluvini, ta 'esi oawahawafelemi 'idia ta iluviluvini, waisa? ²Emiavo edi kulufa o'ite'itedi ta omi'a wese nuanuami yani diavona, ta ge ami fata ona 'ewedi, 'inega onuanua sabi luve'aligidi. Ta yani diavona weaqidi onuanua govaqa qiduana ta ge ami fata ona 'ewedi, e 'inega emiavo maega ove'ae'aetoga be ovevedavi sabi 'ewadi, ta nawale ge oda lobedi, mana ge oda venoqi Yaubada 'inaya yani diavona weaqidi. ³Ta wese tuta~nana ovevenoqi ge emi noqi adi ve'ia oda lobedi, mana ba'e emi nuanua be Yaubada ena nuanua ge ida ve'aidega, ta 'esi yani diavona weaqidi ovevenoqi bena'ena taumiega emi qaiawa weaqina.

^{4d} Omi'a kavona taha vavine moqanedi ida nogei ta mali 'oloto maega ivelamo'eno kavokavovo, mana omi'a Yaubada onogea ta bwa'obwa'o ana kulufa be ana ilivu luveifadi nuami 'ewea. Ta ni'a oalamanian tomeqabu ba'e ilivu luveifa diavona iviaviaqia taudi Yaubada ivevoalanea. 'Inega wese tomeqabu bwa'obwa'o ana yaniavo nuadi 'ewea ge adi fata be Yaubada maega ina veiaiana. ⁵Vonahaqiaqi, ba'e ilivu~nana weaqina Buki Nugwenugweina simana vonaya,

“Niboana Gwalagwalana
Yaubada a'uya 'idaya,
'inegana 'eguma ita'a
kana nogei ta kana vaukamana
bwa'obwa'o ana qaiawa 'inaya,
'inega Niboana~nana nave'ifi'ifieda.”

^{6e} Ta Yaubada nuanuana qiduana ena iula 'inega ba'e ilivu diavona kana nogedi, mana Buki Nugwenugweina ena simana vonaya,

“Yaubada tonuavane vevoalanedi
ta 'esi tonuawebui nuakolokoloyedi be iuiuledi.”

^{7f} 'Inega ona awafelemi Yaubada 'inaya. Ta Seitani ena nuanua ona nogea, 'inega tauna wese nanogemi ta nadena natauya. ^{8g} Ta ona tauya Yaubada di'we otaqinaya, 'inega tauna wese namai di'wemia. Omi'a luveifana ana toviaqayavo nimami ona 'utudi, ta wese omi'a tovenuana magilafu giwalimi ona givevunavunaqidi. ⁹Emi luveifana weaqina ona nuavita ta ona dou. Emi dagi ona givelua'uya, ta 'esi ona dou! Ta ge wese ona qaiawa, ta 'esi ona nuavita! ^{10h} Ta ilivu nuvana 'inega ona iwa'odu Kaiwabu matanaya be 'inega tauna nagivaneqemi.

Tomotau ge kana 'awaluveifedi

¹¹Egwavo, tovetumaqana emiavo ge ona 'awaluveifedi, mana 'eguma taha toga taina na'awaluveifea nage naluvinea e tauna Yaubada ena

^c 4:1 Lom 7:23 ^d 4:4 Lom 8:7; 1Ion 2:15 ^e 4:6 Vos 3:34; 1Fit 5:5 ^f 4:7 Efe 6:12

^g 4:8 Sek 1:3; Mal 3:7; Ais 1:16 ^h 4:10 Iob 5:11; 1Fit 5:6

luvine veyani kavokavovoyea ta taunega luvine~nana 'awa'awa luveifea. 'Inegana ge taha toga daluaqiaqiei be taunega Yaubada ena luvine naluvinei nage nahawagilei. Ta 'esi tomotau qabuda ada luaqiaqi be Yaubada ena luvineavo kana vematamatayagedi. ^{12*i*} Yaubada ana 'aidega luvine ana Toviaqa be wese Toluvine Qiduana. Ta wese tauna ana 'aidega otaqa ana fata tomotau na'etoyavuidi nage naluve'aligidi. 'Inega omi'a ma'oda, nage luaqiaqiem i be emiavo ona 'awaluveifedi nage ona ve'ewedi? Gebu!

Ge kana vonavane

^{13*j*} Onoqola aqiaqiegu, mana vaina taumiega ogivaneqemi ovonaya, "Ba'itagana nage 'ibe kana tauya taha 'abaga qiduana 'inaya, ta ya'wala 'aidegana omode kana toa, ta eda kulufa kana vegimwaneyedi be yaqisa eda mane qiduana kana 'ewea." ^{14*k*} Ta gebu oda alamania tola'ai 'ibe na'ifoqe 'imia, mana ita'a tomotau yawaida 'idewani gawata na'ifoqe ta tuta goyona nahawala. ¹⁵ Ta 'esi luaqiaqiem i be me emi nuawebui ba'e 'edewani ona vonaya, "Eguma Kaiwabu ena nuanua be mayawaida kana toatoa, e 'inega kana tutuvila kana tauya ta yani taha taha kana viaqidi." ¹⁶ Ta ba'itagana ovonavona vane emi nuanuayavo weaqidi, ta ona nuave'avinia vonavane yani luveifana.

^{17*l*} 'Inega ba'e ona alamani aqiaqiea: 'Eguma tomotau ilivu aqiaqina ana viaqa ni'a ialamania ta ge ida viaqi, e 'inega ba'e yani luveifa otaqina Yaubada matanaya.

Tovekaikaiwabu adi vematamagilafu

5 ¹ Omi'a tovekaikaiwabu ba'e egu simana ona noqola aqiaqiea. Emi tuta vitana nawale namai 'inega weaqina ona duvoyavoya, ^{2*m*} mana emi kulufayavo ina davula ta wese ami kaleko adi 'ita aqiaqidi digwadigwa'i ina 'ainidi. ³ Emi goula ta emi siliba ina luveifa otaqa, ta vetala'ai ana 'aubena 'inaya ba'e kulufa diavona adi 'ita luveifana nave'ebe'ita omi'a weaqimi emi vemanuguba ta wese emi veilivu veifa weaqina, ta luveifa~nana nave'aiwe ta 'wafimi na'ala 'ovoia. Vonahaqiaqi, tuta 'ebelu'ovoia ni'a vadi'weda ta omi'a ge oda nuanua aqiaqi tuta~nana weaqina, ta 'esi kulufa qidua va'inena oluluveaqedi.

^{4*n*} Onoqolia! Emi vaoqa ana tofewayavo ou'au'avedi ta bolimana 'abibodanaya ge oda vemaisidi, 'inega tofewa diavona edi dou qiduana eda Kaiwabu Yaubada Tovewaiwai ni'a noqolia. ^{5*o*} Emi toa bwa'obwa'oya tuta qabuna kulufa aqiaqi otaqidi olobelobedi ta oqaiqaiawa weaqidi, ta wese o'ai'ai aqiaqi ta otubutubuqa kavona yubai tomotau iveve'ainidi sabi

ⁱ 4:12 Lom 2:1; 14:4 ^j 4:13 Lk 12:18-20 ^k 4:14 Vos 27:1; Same 39:5,11 ^l 4:17 Lk 12:47
^m 5:2 Md 6:19 ⁿ 5:4 Luve 24:14-15 ^o 5:5 Lk 16:19

luve'aligidi. Ta omi'a wese 'idewani yubai taumiega ni'a o'iva'ava'aimi ami luve'aliga weaqina. ⁶ Ta wese tomotau tunutunuqidi ta 'ilu'ilumaiqidi otauyedi toluvine matadia ta iluve'aligidi. Ba'e tomotau diavona ge adi fata be taudiega ida vata'ita'iedi, ta 'esi emi nuenuega 'aliga ilobeia.

Bibitaqo ilivuna yani qiduana

^{7p} Egwavo, luaqiaqiemi be me emi bibitaqo ona ba'eba'e eda Kaiwabu ena 'evivi mai ana tuta weaqina, 'idewani tovaqqa me ena bibitaqo kulaka ana tuta 'inaya ba'eba'e totuta 'inaya 'wei nawebui ta vaoqa navetabo aqiaqiei, ta 'abiboda bolimana ana tutaya 'abwaga qiduana nalobeia. ^{8q} 'Inega omi'a wese ona bibitaqomi ta me emi giwalifatu ona tovololo'ita, mana eda Kaiwabu ena 'evivi mai ana tuta ni'a vadi'wedi'weda.

⁹ Ta egwavo, ge taha toga iana weaqina nalumugi fole luvine nalobei. Vonahaqiaqi, Toluvin Qiduana ni'a 'ifoqe 'awaya tovtovolo. ¹⁰ 'Inega ona nuave'avinia tovesimasimana qabudi eda Kaiwabu weaqina ivetosimana ta vita qiduana ilobedi tomotau 'idiega, ta ibibitaqodi ta wese itovolo'ita edi vetumaqana 'inaya. Ba'e emi 'ebe'ita bibitaqo weaqina veilage ana tuta 'inaya. ^{11r} Ta tomeqabu edi vetumaqana adi fata ina kafi'i'ihia tuta vitana 'idia e anuaia taudina toqaiawa aqiaqi. 'Ebevetalatutula Iobi kana 'itea, mana veilage be vita taha taha lobedi ta me ena bibitaqo vita diavona nuanidia toa. E 'inega Kaiwabu Iobi~nana ena bibitaqo weaqina ena toa vitana givilea ta ena tuta 'ebeluo'ova 'inaya giveqaiawe, mana Kaiwabu Tonuakolokolo ta wese Toveyoluba.

^{12s} Egwavo, taha yani qiduana weaqina ena vonemi. Emi vona fofofola 'idia ge ona 'awatamatamana mahala ana wawega, nage bwa'obwa'o yaninavo adi wawega, nage wese vaina yani adi wawa 'inega! Ta 'esi 'eguma nuanuami vona fofofola taha ona 'awahaqiea 'inega ona vona, "Ao ena viaqia!" E 'inega wese vona fofofola~nana ona viaqia. Ta wese 'idewani 'eguma ge nuanuami ona vona fofofola 'inega ona vonaya, "Gebu, ge nuanuagu ena viaqi!" Ta ba'e 'inega ge wese luvematasabu ona lobei Yaubada 'inega.

Venoqi yani qiduana

¹³ 'Eguma taha toga 'imiega vita lulutonovia 'inega luaqiaqiea be navenoqi Yaubada 'inaya vita~nana weaqina. Ta wese 'eguma taha toga me ena qaiawa e luaqiaqiea be 'evosi 'inega nalukaiwa Yaubada 'inaya. ^{14t} Ta wese 'eguma taha toga 'imiega navevihiqa 'inega 'ekalesia ana tovanugwetayavo nagaba va'auqidi ina mai ta weaqina ina venoqi Yaubada 'inaya, ta wese dede'wega 'wafina ina 'e'abi'abia Kaiwabu ana

^p 5:7 Iel 5:24; Luve 11:14 ^q 5:8 Lom 13:11-12; 1Fit 4:7 ^r 5:11 'Ifo 34:6; Iob 1:21-22; 2:10; Same 103:8 ^s 5:12 Md 5:34-37 ^t 5:14 Mk 6:13

wawega. ¹⁵ Ta tovenoqi diavona me edi vetumaqana ina venoqi, e 'inega Yaubada tovevhiqa~nana nagiveaqiaqiea. Ta 'eguma 'evisa luveifana ni'a viaqidi 'inega Yaubada wese nanuataqoya.

¹⁶ Aidega 'aidega taumiega emi luveifana ona simana 'ifoqeyedi emiavo 'idia, ta 'abibodanaya qabumi ona venoqi Yaubada 'inaya be yaqisa ona veaqiaqi 'evivi. Vonahaqiaqi, tomeqabu Yaubada matanaya ni'a ivetunutuqu e taudi edi venoqi taha yani waiwaina, e 'inega ana fata tomotau ina veaqiaqi.

¹⁷ 'Ebevetalatutula taha venoqi ena waiwai weaqina kana 'itea tovesimasimana Ilaitia ena viaqa 'inega. Tauna tomotau otaqa ita'a 'idewani, ta ena nuanua qabuna 'inega venoqi waiwai Yaubada 'inaya vonigo ge taha 'wei nawebui bwa'obwa'oya. 'Inega Yaubada venoqi~nana ve'iea ta 'wei ge dawebui ya'wala toi ta wai'ena sikisi 'idia. ¹⁸ Ta 'abiboda venoqi 'evivi Yaubada 'inaya, 'inega mahalega 'wei webui mai bwa'obwa'o iwaloloya ta 'abwaga qabudi itabo aqiaqi vaoqaya.

¹⁹ Egwavo, 'eguma taha toga 'imiega Ieisu ena 'eda aqiaqina ni'a nogea, 'inega omi'a iami~nana ona 'ebe'ewa 'eviviei ta 'eda~nana ona ve'ita 'eviviea. ²⁰ Ta ona alamani aqiaqiea, 'eguma taha toga toluveifana taha na'ebe'ewa 'eviviea Ieisu 'inaya, e 'inega tomotau~nana toluveifa~nana na'etoyavua 'aliga vataya 'inega. Ta wese ba'e 'inega Yaubada toluveifa~nana ena luveifana qabudi nanuataqodi ta na'ewa yavuledi.

^u 5:15 Md 17:18-20 ^v 5:17 1Kin 17:1; 18:1 ^w 5:18 1Kin 18:42-45 ^x 5:19 Gal 6:1
^y 5:20 Vos 10:12; 1Fit 4:8